

Ministerstvo
životního prostředí

Aktuality z OG MŽP, meziresortní spolupráce a připravované metodiky

Mgr. Barbora Topinková, PhD.

MŽP OG, oddělení geofaktorů a geologických prací

Hlubinné zásahy do zemské kůry a jejich vlivy na
zvodnělé struktury a vodní zdroje
Aktuální otázky v hydrogeologii
15. 9. 2026, Polička

Metodiky OG a mezirezortní spolupráce – úřednický pelmel

- Metodika MŽP vykládá ustanovení zákona či vyhlášky, ale logikou věci nesmí jít nad jejich ustanovení, přesto se jedná o dobrý výkonný nástroj „na půl cesty“ ke změně legislativy, která je zdlouhavá a její vývoj je nepředvídatelný
- MP ředitele OG č. 2/2026 a MP ředitele OG č. 3/202?
- MP k povolovacím procesům pro TČ – stav (meziřesortní projednání OG a OOV MŽP, MZd, Mze, MMR + profesní asociace, které budou odpovědné za metodiky projekčního a technického rázu a metodiku stran vyhodnocování vlivů TČ na horninové prostředí) – je připravena v draftu čeká se na vydání novely stavebního zákona
- + tlak na změnu v rámci příští novelizace vodního zákona v r. 2027 (VOOZP vždy součástí žádosti, protože se jedná o geologické práce a mohou být kontrolovány, tj. doplnění požadavku do ust. §17 a § 9 vodního zákona)
- Připomínání možnosti vyžádání doplňkového HG průzkumu ze strany VPÚ (kromě případů, kdy se přidává další vrt do už existujícího systému nebo vrtného pole, nebo se převrtává víceméně ve stejném místě, je vždy preferována cesta průzkumného HG vrtu, nikoliv stavby) – zahrnuto do připravované metodiky povolovacího procesu.
- Připomínání možnosti vyžádání průzkumu v případě, kdy se jedná o systém vrtů, který je účelově rozdělen na budovy/etapy. Pořád se jedná o jedno vrtné pole – zahrnuto do připravované metodiky povolovacího procesu.
- Není registr TČ, stavební úřady evidenci nevedou a VPÚ evidenci vodoprávních povolení ne vždy...

TČ očima OG MŽP

- Prozatím neřešíme mnoho stížností (aktuálně žádná, v r. 2025 případ Blovice u Ondřejova, kterou ale podal Spolek, nikoliv poškozený a ještě ne na OG, ale jako na ekologickou újmu na ČIŽP, což nebylo prokázáno)
- V minulosti několik stanovisek k EIA větších projektů a problematika Skalky u Prostějova;
- 199 – magické číslo a věčná diskuze mezi projektanty a hydrogeology – jedni tvrdí, že vytváří omezené, nepropustné, tenké zásahy do zemské kůry, které významně neovlivňují tepelný tok ani HG poměry v místě. Hydrogeologové nesouhlasí, ze zkušenosti ví, že zásah čítající 200 vrtů x 5 m tok PV ovlivnit může, zvláště v případě, kdy provedení není dokonalé. Dlouhodobě monitorované místo takového rozsahu ale v ČR není.
- Příprava metodiky pro povolovací proces, cítíme potřebu dalších metodik
- Na OG se tiše šeptá, že od legislativního podchycení TČ nás dělí jediný velký přešlap...

Aktualizace MP ředitele OG č. 2/2026

- Formální požadavky na uchazeče, především definuje vysokoškolské vzdělání geologického směru dle vysokoškolského zákona;
- Délku praxe 3 roky po ukončení VŠ vzdělání, příp. 5 let praxe po ukončení SŠ vzdělání;
- Preference komunikace formou datových schránek;
- Definuje požadavky jednotlivých profesních asociací na předkládané zprávy pro transparentnější průběh řízení a jednotné hodnocení odbornými garanty i do budoucna. Toto vždy fungovalo na základě kontinuálního působení odborných garantů, formou „zvykového práva“, které je nyní MP ukotveno v písemné podobě.
- Vysvětluje nejasně chápané pravidlo, kdy uchazeč vždy při podání nové žádosti (o další obor) musí složit zkoušku z legislativy.
- Zpřesňuje nejasnost v MP č. 1/2025 a ukládá, že každý uchazeč, o jakýkoliv obor, je povinen složit obě části zkoušky z legislativy, tj. písemnou i ústní část.
- Povoluje formu nahlédnutí do spisu formou per rollam dle § 38 zákona č. 500/204 Sb., Správní řád.
- Vzhledem k proběhlé systemizaci opravuje VS pro platbu správního poplatku.

Povolovací proces TČ očima OG MŽP – co obsahuje připravovaný MP

- Povolovací proces – „cestou stavby“ - podle zákona č. 283/2021 Sb. (stavební zákon). Vzhledem k pestré geologické stavbě ČR nelze téměř v žádném případě kromě mělkých studní budovaných v kvartérních kolektorech uvažovat o tom, že geologické a hydrogeologické poměry území jsou natolik dobře prozkoumané, aby bylo možné vrty pro tepelná čerpadla realizovat bez předchozího průzkumu. Lze pouze doplnit vrtné pole po dostatečně provedeném průzkumu - za dostatečně prozkoumané území lze považovat případy, kdy je vrtán vrt v další etapě už realizovaného a ověřeného záměru, vrtání v krystaliniku s existencí jedné zvodně v odlehleém místě bez další navazující zástavby nebo náhrada vrtu ve stejném místě a nebo při známosti a existenci dokumentace jeho geologického profilu.
- Povolovací proces – „cestou průzkumného vrtu“ podle zákona č. 62/1988 Sb. (geologický zákon) - souhlas vodoprávního úřadu podle § 17 odst. 1 písm. g) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, který stanoví povinnost předložit vyjádření osoby s odbornou způsobilostí. Na tomto místě považuje OG za důležité podotknout, že vyjádření osoby s odbornou způsobilostí je geologickou prací.
- Ani v jednom z výše uvedených případů nemá MŽP resp. OG zmocnění posuzovat či měnit rozhodnutí stavebních a vodoprávních úřadů. Jeho kompetencí je ve sporných případech rozhodnout, zda se jednalo o geologické práce a případně provádět kontrolu souladu jejich provedení s geologickým zákonem a s jeho prováděcími předpisy a v případě zjištění přestupku může uložit i pokutu.
- Pokud dojde u vrtů prováděných v souladu s vyjádřením osoby s odbornou způsobilostí ke ztrátě podzemní vody nebo podstatnému snížení možnosti odběru ve zdroji podzemních vod, popřípadě ke zhoršení jakosti vody v něm, musí podle § 29 odst. 2 vodního zákona ten, kdo vrty prováděl, nahradit vzniklou škodu o níž, v případě, že nedojde k dohodě, rozhodne soud. V takovém případě musí nést i osoba odborně způsobilá svůj díl odpovědnosti.

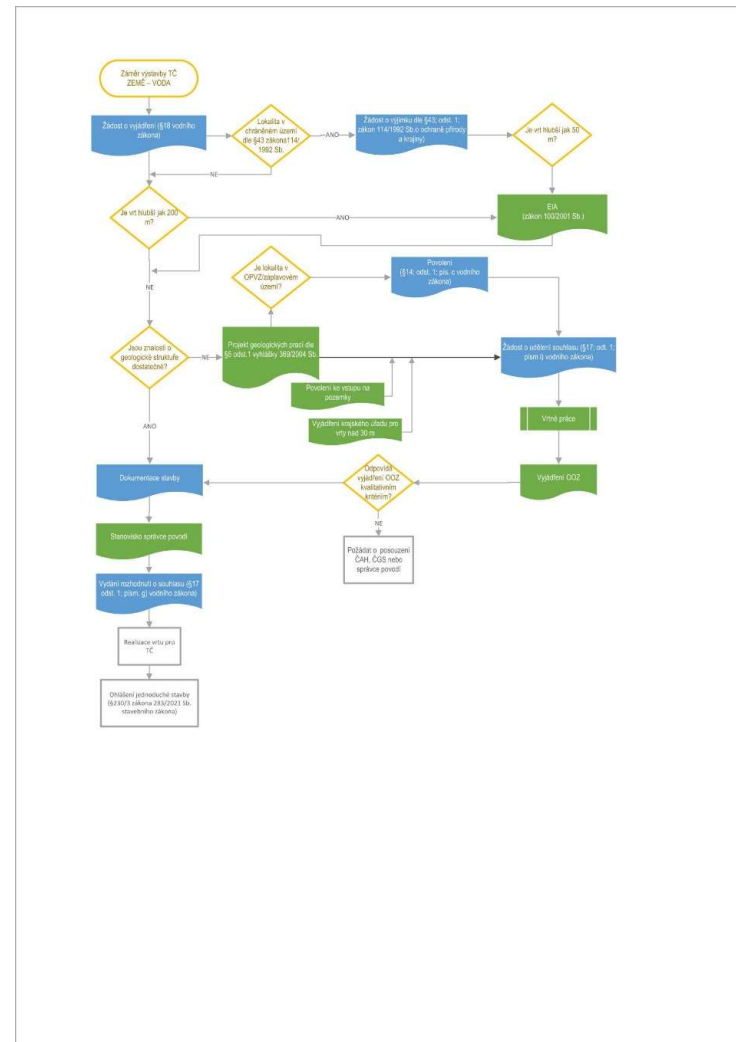
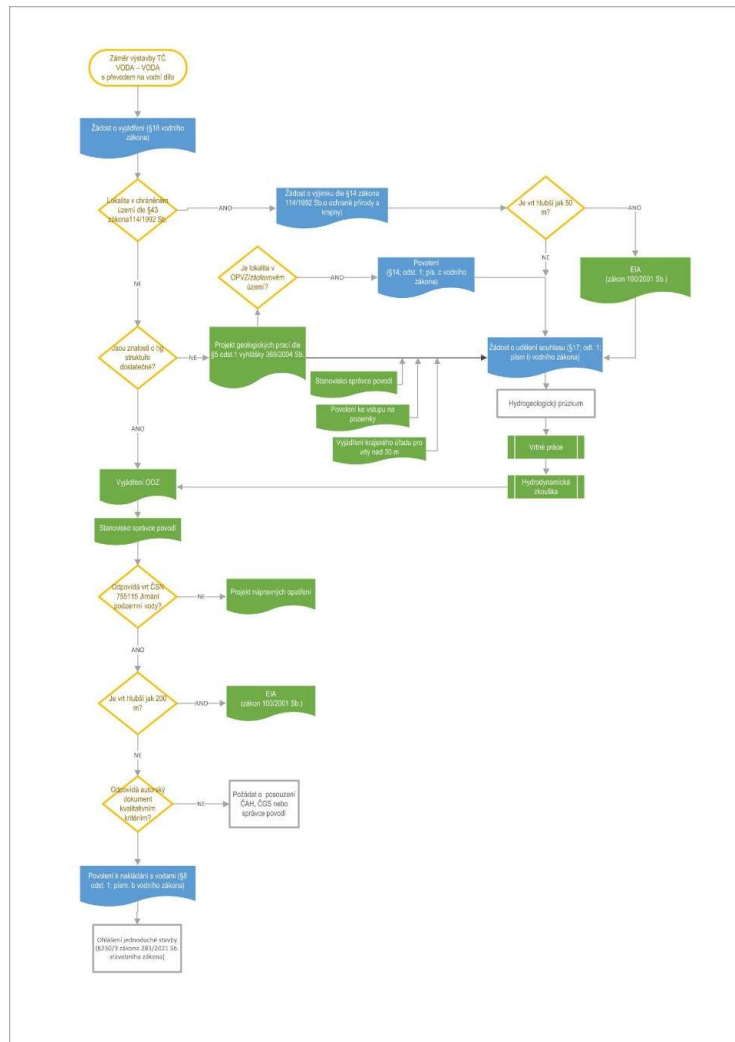
Povolovací proces TČ dle stavebního zákona

- Pokud jsou geologické poměry dostatečně známy a zájmové území nepodléhá zvláštní ochraně přírody, je možné vypracovat projektovou dokumentaci záměru autorizovaným projektantem pro realizaci vrtů k využívání energetického potenciálu podzemních vod, z nichž nedochází k odběru ani čerpání vody. Dokumentace je zároveň využitelná pro účely vydání souhlasu podle § 17 odst. 1 písm. i) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon).
- Po provedení stavby vodoprávní úřad provádí kontrolu a vydává kolaudační souhlas (většinou v případě více vrtů) nebo záznam, že stavba je v souladu s povolením.
- K této cestě je třeba vyžadovat od OOZP důkladné odůvodnění v VOOZP přiložené k projektu. Toto odůvodnění musí být uvedeno ve Vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, která JE geologickou prací a podléhá tedy evidenci v ČGS. V tomto Vyjádření musí být jasně popsána prozkoumanost území, tj. dostatek informací k tomu, aby nemusel být preferován průzkumný vrt. VPÚ totiž v případě svého rozhodnutí nesmí mít pochybnosti, jeho rozhodnutí musí být přezkoumatelné. Proto VOOZP musí obsahovat argumenty a všechny informace, jinak VPÚ projekt vrátí k přepracování či jej zamítne a vyžádá si cestu formou průzkumného vrtu.
- V případě pochybností, zda je prozkoumanost území dostatečná, VPÚ může:
- Nařídit doplnění projektu/VOOZP o podrobný popis znalosti HG poměrů včetně mapy vrtné prozkoumanosti, profilů vrtů a důkladného popisu geologických poměrů, a to včetně citace zdrojů. Pokud v projektu nejsou nebo nejsou dostatečné, projekt vrátit nebo nepovolit cestu „stavby“ a vyžádat si práce formou průzkumného vrtu.
- Do podmínek rozhodnutí dát např. TRT měření nebo to, že vrtý nesmí ovlivnit energetický potenciál sousedního pozemku
- Do podmínek rozhodnutí dát provedení doplňkového HG průzkumu v rámci stavby (např. pokud se jedná o větší systém vrtů)
- Zamítnout cestu „stavbou“ a vyžádat si variantu formou průzkumného vrtu. V tomto případě ale musí své rozhodnutí obhájit, např. posudkem ČGS nebo vyjádřením OOZP.

Povolovací proces TČ dle geologického zákona

- **Postup uvedený v tomto bodě by měl být preferován (v MP akcentováno).**
- Žádost o souhlas VPÚ podle §17 odst. 1 písm. g) vodního zákona + stanovisko povodí, projekt geologických prací vypracovaný v souladu s § 5 odst. 1 vyhlášky č. 369/2004 Sb., obsahující VOOZP k vlivu záměru na HG podmínky území
- Další doklady v závislosti na hloubce a lokalitě průzkumného vrtu:
 - - vrtů hlubší 30 m nebo o celkové délce větší než 100 m (je to ČPHZ) vyjádření KÚ + stanovisko správce povodí + stanovisko OBÚ + příp. další povolení, pokud je vrt ve zvláště chráněných územích (NATURA, OPVZ, OPPLZ, záplavové území, CHLÚ)
 - Vrtů 50 – 199 m ve zvláště chráněném území nebo jeho OP je podlimitní záměr EIA, nad 200 m EIA
- Pokud preferován nebude, je třeba vyžadovat odůvodnění. Toto odůvodnění musí být uvedeno ve Vyjádření osoby s odbornou způsobilostí, která JE geologickou prací a podléhá tedy evidenci v ČGS. V tomto Vyjádření musí být jasně popsána prozkoumanost území, tj. dostatek informací k tomu, aby nemusel být preferován průzkumný vrt. VPÚ totiž v případě svého rozhodnutí nesmí mít pochybnosti, jeho rozhodnutí musí být přezkoumatelné. Proto VOOZP musí obsahovat argumenty a všechny informace, jinak VPÚ projekt vrátí k přepracování či jej zamítne a vyžádá si cestu formou průzkumného vrtu.
- V případě pochybností, zda je prozkoumanost území dostatečná (nejednoznačnosti v VOOZP), VPÚ opět může:
 - Nařídit doplnění projektu/VOOZP o podrobný popis znalosti HG poměrů včetně mapy vrtné prozkoumanosti, profilů vrtů a důkladného popisu geologických poměrů, a to včetně citace zdrojů. Pokud v projektu nejsou nebo nejsou dostatečné, projekt vrátit nebo nepovolit cestu „stavby“ a vyžádat si práce formou průzkumného vrtu. Do podmínek souhlasu dát např. měření nebo to, že vrtů nesmí ovlivnit energetický potenciál sousedního pozemku

Doplňkový HG průzkum

- Pokud jsou vrty pro TČ/studnu budovány bez předchozího průzkumu, tj. jako stavba, musí být Vyjádření OOOZP v závěrech jednoznačné. Protože záměru vrtané studny/TČ není vykonatelné bez pravomocného povolení k nakládání s podzemními vodami (§ 9 odst. 9 vodního zákona) a toto nelze vydat na základě nejednoznačných závěrů v VOOZP, je třeba v takovém případě vyzvat žadatele k odstranění vad žádosti (předložení VOOZP s jednoznačným a kompletním závěrem) a řízení usnesením dle ust. § 64 odst. 1 písm. a) SpŘ přerušit. VPÚ si proto může vyžádat doplňkový průzkum včetně čerpací zkoušky, které budou provedeny v rámci realizace průzkumných geologických prací. Na základě výsledků těchto prací lze stanovit vydatnost zdroje, možnost odběru PV, dosah depresního kužele a možnost ovlivnění okolních zdrojů či odtokových poměrů. Teprve takové vyjádření lze využít jako podklad pro povolení k nakládání s podzemními vodami a rozhodnutí VPÚ lze považovat za přezkoumatelné.
- **Doplňkový hydrogeologický průzkum ve smyslu § 3 odst. 3 vyhlášky č. 369/2004 Sb. se člení na:**
- *c) etapu doplňkového hydrogeologického průzkumu, která zahrnuje soubor prací, jimiž se při výstavbě nebo provozu vodního nebo balneotechnického nebo zřídelního jímacího díla upřesňují dosud získané poznatky, zejména k ochraně a efektivnímu využívání zdrojů podzemní vody nebo ke zvýšení jejich využitelných zásob, popřípadě k zamezení poklesu jejich vydatnosti, nebo geologické údaje potřebné pro určení způsobu ukončení provozu vodního díla, přírodních léčebných lázní nebo zřídelního závodu. Dále tato etapa zahrnuje **práce, jimiž se při provádění a užívání staveb a v nich provozovaných technologií nebo důlních děl nebo při provádění jiných činností zjišťují změny v hydrogeologických poměrech území a jejich vliv na stavby, báňské nebo jiné činnosti, popřípadě zájmy chráněné zvláštními právními předpisy.***

Koordinace VPÚ

- Vodoprávní úřady by při posuzování záměrů realizace vrtů měly brát v úvahu situace, kdy je zřejmé, že se může jednat o rozsáhlý projekt zasahující do více katastrálních území. V takových případech je možné, že žadatel (investor) nebo zplnomocněná osoba účelově rozdělí projekt na několik menších částí, přičemž jednotlivé části jsou v kompetenci různých vodoprávních úřadů. Tento postup může vést ke snížení celkové hloubky vrtů a tím i ke zjednodušení posuzování vlivu záměru na životní prostředí.
- Doporučený postup pro tyto případy:
- Koordinace vodoprávních úřadů – zajistit spolupráci mezi dotčenými vodoprávními úřady, aby byl zřejmý skutečný celkový objem vrtů a jejich dopad (dle § 115 odst. 9 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon)).
- Jako kontrolní orgán by v těchto případech mělo fungovat příslušné povodí, které vydává stanovisko správce povodí podle § 18a odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon). Toto stanovisko zajišťuje komplexní přehled o vlivu záměru na vodní poměry v celém jeho rozsahu.

Jak se postupuje v rámci povolovacího procesu v EU?

- „Rakouský model“ - je veden registr tepelných čerpadel (vrtů), pokud investor požádá o povolení k instalaci nového odběrného místa zemského tepla (vrtu), úřad zkontroluje, zda se v území již existující instalace nenachází. Pokud ano a nová instalace by porušovala teplotní pole instalace existující, je žádost zamítnuta. Tedy jde o princip první bere.
- „Německý model“ - je veden registr tepelných čerpadel (vrtů), v případě žádosti o novou instalaci je podmínkou, aby teplotní pole nebylo porušeno o více než 1 stupeň °C na hranicích pozemku. K prověření této skutečnosti je často prováděn Thermal response test (TRT test), který stanoví parametry horninového prostředí a na jeho základě je zpřesněn výpočet projektu tepelného čerpadla.
- Pro TRT testy ad. měření, projekci a vystrojení neexistuje v ČR metodika. Jednotná metodika rovněž neexistuje pro posudky ovlivnění teplotního pole v okolí tepelného čerpadla jeho provozem a ovlivnění horninového prostředí a odtokových poměrů jeho realizací a provozem. Toto budou muset připravit profesní asociace.

Otázka průmyslového využití zemského tepla

- Průmyslové využívání je chápáno jako takový účel využívání, při kterém je tepelná energie získávána za účelem zisku sama o sobě nebo je prostředkem pro výrobu jiných produktů produkováných za účelem zisku.
 - Bylo však shledáno, že výše uvedená definice ČBÚ může vytvářet problematické situace. Tepelné čerpadlo malého výkonu vytápí objekt, jehož majitel místnost pronajímá či má jako sídlo OSVČ – jaké je to užívání?
 - Definice pomocí výkonu tepelného čerpadla nebo stanovit hranici součtem délky instalovaných vrtů. V podmínkách ČR obvykle 1 m vrtu dodá výkon 40 Wattů, tj. hranici 20 kW dle stavebního zákona by odpovídala metráž 500 m.
-
- § 34 Zvláštní zásahy do zemské kůry
 - (1) Zvláštními zásahy do zemské kůry se podle tohoto zákona rozumí zřizování, provoz, zajištění a likvidace zařízení pro
 - c) průmyslové využívání tepelné energie zemské kůry s výjimkou tepelné energie vody vyvedené na povrch,
 - ...chceme přísnější definici tohoto. Je 128 000 bm (189 ks vrtů x 199 bm) kdesi v Praze průmyslové využití? Zaslouží si EIA? My říkáme, že ano...

Případová studie – Skalka u Prostějova

- Skalka u Prostějova – VOOZ mechanicky zpracované, bez zmínky o existenci OP lázeňského zdroje, projekt na 6 stran
- Lokalita odvodňuje komplikovanou geologickou strukturu přírodních léčivých zdrojů Svatopluk III a Cyril-Metoděj v obci Skalka v okrese Prostějov. Zdejší vývěry minerální vody představují odvodnění komplikované hydrogeologické struktury na kontaktu Českého masivu a Západních Karpat. Bezprostřední okolí výstupu minerálních vod je hustě osídleno a intenzivně antropogenně využíváno a doposud nebyla pro zájmovou balneologickou strukturu navržena a vyhlášena efektivní ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů (OPPLZ) – „ideální“ prostředí pro projekci TČ.
- prosinci 2017 realizovala firma XY dva průzkumné vrty do 60 m, realizované vrtné práce ovlivnily gravitační tlakové pole všech přelivů minerální vody, které jsou začleněny do OP 1.stupně a zasáhly ostatní pozemky, bylo nutno sanovat provedené vrty pro TČ.

Případová studie – Skalka u Prostějova

Ministerstvo životního prostředí

Při geologických průzkumných pracích pro vybudování vrtů pro tepelná čerpadla došlo na p.p.č. 235/2 a 215/1 k.ú. Skalka u Prostějova v letech 2017 a 2018 k nekontrolovanému úniku podzemní vody. Výtok na p.p.č. 215/1 byl řešen Ministerstvem životního prostředí, odstranění výtoků na p.p.č. 235/2 bylo provedeno z iniciativy Ministerstva zdravotnictví – Českého inspektorátu lázní a zřídel. K výtokům minerální vody z drenážního systému dotčené parcely do potoka Trávnička docházelo v letech 2018 i 2019.

Při realizaci průzkumných hydrogeologických vrtů byla podle zjištění ČGS navrtána minerální voda. Při hloubení vrtů byla zastižena výstupní cesta minerálních vod ve Skalce, došlo k vytvoření nového odvodnění struktury. Byl zjištěn masivní (3–4 l/s) odtok minerální vody z vrtu na parcele č. 217/1 v k. ú. Vřesovice u Prostějova.

S odpovědným řešitelem bylo vedeno kontrolní řízení, ale osvědčení mu nebylo odebráno.

S vrtnou organizací přestupkové řízení (práce bez dozoru OOZP, bez projektu schváleného krajem, bez evidence, bez dokumentace, bez ohlášení ČIL MZd, neohlásili zdroj minerální vody...)

Navázala studie ČGS ke zpřesnění hranic ochranného pásma.

Poučení pro projekci a povolovací proces

- I zdánlivě malý projekt může nadělat velkou škodu
- Zvláště v případě, kdy je projektován, proveden a povolen „strojově“
- Metodiky musí obsahovat víc než jen sestavu kroků, jak postupovat podle legislativy a hodnotící schéma těchto kroků, ale také přílohu s možnostmi podmínek rozhodnutí pro nejasné případy (doplňkový HG průzkum, měření...).
- Stále se na tom pracuje, za což se plénu omlouvám.

Ministerstvo
životního prostředí

Děkuji za pozornost.